

MINISTERSTWO
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Warszawa, dnia 17 grudnia 2014 r.

Elżbieta Seredyn
Podsekretarz Stanu

DSR- IV-0712-15-1-GM/14

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	16 -12- 2014
ZAL.	NR.

Pan
Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw
Obywatelskich

Bucurony Panie Rzeczniku,

Odpowiadając na pismo z dnia 21 listopada 2014 roku znak: III.7064.364.2014.JA w sprawie wysokości zasiłku pielęgnacyjnego i renty socjalnej, uprzejmie informuję.

Zasiłek pielęgnacyjny i dodatek pielęgnacyjny nie są tożsamymi świadczeniami. Inne są kryteria przyznawania, inne organy orzecznicze i inny krąg osób uprawnionych, wreszcie inne podstawy prawne i odpowiednio inne mechanizmy waloryzacji wysokości tych świadczeń.

Zasiłek pielęgnacyjny jest jednym z rodzajów świadczeń rodzinnych, przyznawanych w związku z niepełnosprawnością, finansowanych z budżetu państwa. Zgodnie z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. Nr 139, poz. 992, z późn. zm.) przysługuje:

- 1) niepełnosprawnemu dziecku,
- 2) osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- 3) osobie, która ukończyła 75 lat.

Zasiłek pielęgnacyjny, zgodnie z ustępem 3 tego artykułu, przysługuje również osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem

o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia.

W związku z powyższym zasiłek pielęgnacyjny przysługuje osobom, które legitymują się wymienionymi w art. 16 ww. ustawy orzeczeniami, bez względu na rodzaj schorzenia i bezpośrednią przyczynę niepełnosprawności.

Natomiast dodatek pielęgnacyjny, zgodnie z art. 75 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 roku, Nr 39, poz. 353, z późn. zm.), przysługuje tylko osobie uprawnionej do emerytury lub renty z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli osoba ta została uznana przez lekarza orzecznika za całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji albo ukończyła 75 rok życia. W przypadku dodatku pielęgnacyjnego organem orzeczniczym jest lekarz orzecznik ZUS. Natomiast w przypadku zasiłku pielęgnacyjnego organem orzeczniczym jest powiatowy zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności. Lekarz orzecznik ZUS orzeka w celach rentowych. Natomiast powiatowy zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności orzeka w celach pozarentowych. Obie te instytucje orzecznicze, orzekając w innych celach, biorą pod uwagę inne kryteria. Lekarz orzecznik ustala zdolność do pracy osoby, natomiast zespół ds. niepełnosprawności ustala sprawność organizmu oraz możliwość funkcjonowania w życiu społecznym.

Zmiany wysokości dodatku pielęgnacyjnego i zasiłku pielęgnacyjnego są dokonywane odpowiednio do mechanizmów jakie regulują tą kwestię w przepisach ustaw odnoszących się do każdego z tych dwóch różnych świadczeń. Dodatek pielęgnacyjny jest waloryzowany na zasadach i w terminach dotyczących emerytur i rent z FUS. Natomiast wysokość zasiłku pielęgnacyjnego może być podwyższana w ramach przeprowadzanej co trzy lata weryfikacji kwot świadczeń rodzinnych i wysokości kryteriów dochodowych uprawniających do tych świadczeń.

Osoba spełniająca warunki do dodatku pielęgnacyjnego i jednocześnie zasiłku pielęgnacyjnego wybiera świadczenie korzystniejsze, czyli dodatek pielęgnacyjny, który jest wypłacany w wyższej kwocie niż zasiłek pielęgnacyjny. Nie istnieje możliwość pobierania obu tych świadczeń, o czym stanowi art. 16 ust. 6 ustawy o świadczeniach rodzinnych. W związku z tym, nabycie prawa do dodatku pielęgnacyjnego wyklucza prawo do jednoczesnego pobierania zasiłku pielęgnacyjnego.

Dodatkowo wyjaśniam, że wysokość świadczeń rodzinnych, w tym wysokość zasiłku pielęgnacyjnego, może ulec podwyższeniu w ramach przeprowadzanej co trzy lata

weryfikacji kwot świadczeń rodzinnych oraz kryteriów dochodowych uprawniających do tych świadczeń, zgodnie z art. 18 ust. 1 ww. ustawy. Najbliższa weryfikacja będzie przeprowadzona 1 listopada 2015 roku. Należy jednak podkreślić, że przepisy dotyczące weryfikacji kwot świadczeń rodzinnych nie oznaczają obowiązkowej zmiany ich wysokości, a decyzja ta w odniesieniu do innych niż zasiłek rodzinny świadczeń, ma charakter fakultatywny. Z racji budżetowego, a nie składowego trybu finansowania zasiłku pielęgnacyjnego zmiany jego wysokości uzależnione są od sytuacji budżetu państwa. Istotne znaczenie ma też tutaj znacząca liczba odbiorców zasiłku pielęgnacyjnego, która na koniec 2013 roku wynosiła 927,4 tys. osób.

Ponadto informuję, że z inicjatywy Ministra Pracy i Polityki Społecznej, w ramach tzw. „okrągłego stołu”, trwają prace, których celem jest wypracowanie nowych, systemowych rozwiązań w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin, których przedmiotem jest m.in. podwyższenie zasiłku pielęgnacyjnego. Nie jest obecnie możliwe wskazanie ostatecznego kształtu rozwiązań, które zostaną w ramach tych prac ustalone.

Dodatkowo informuję, że renta socjalna, o której mowa w ustawie z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. 2013 r., poz. 982 z późn. zm.) ma charakter świadczenia zabezpieczającego, a jej celem jest kompensowanie braku możliwości nabycia uprawnień do świadczeń z systemu ubezpieczenia społecznego ze względu na to, że całkowita niezdolność do pracy powstała przed wejściem na rynek pracy. Rencista socjalny, ze względu na stan zdrowia i wiek w jakim nastąpiło uszkodzenie organizmu skutkujące całkowitą niezdolnością do pracy, nigdy nie miał szansy na podjęcie zatrudnienia i nigdy nie były odprowadzone na jego rzecz składki na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, uzasadniające wypłatę świadczenia z tegoż źródła. Źródłem finansowania renty socjalnej jest w całości budżet państwa.

Tak więc sytuację osób pobierających rentę socjalną trudno ocenić jako identyczną z sytuacją osób pobierających świadczenie rentowe z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Prawo do renty chorobowej bądź wypadkowej zawiera szereg wymogów między innymi takich jak np. opłacanie przez odpowiedni czas składek na ubezpieczenie społeczne, które nie dotyczą rencistów socjalnych.

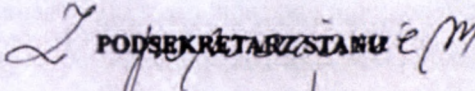
W związku z powyższym, w trakcie tworzenia przepisów o rencie socjalnej uzależniono kwotę renty socjalnej od kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Ustalono jej wysokość na poziomie 84% najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy określonej w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Osobom pobierającym rentę socjalną zostało zagwarantowane z jednej strony prawo do stałego świadczenia, które zostało przyznane, co do zasady, z powodu braku

możliwości nabycia uprawnień do świadczeń z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ze względu na czas, w którym doszło do naruszenia sprawności organizmu skutkującego całkowitą niezdolnością do pracy, z drugiej strony - nie można oczekiwać, że renta socjalna będzie wypłacana w takiej samej wysokości jak w przypadku osób, które prawo do świadczeń z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nabyły na skutek spełniania wielu innych niż niezdolność do pracy warunków.

W ocenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej zróżnicowanie wysokości renty z FUS oraz renty socjalnej jest uzasadnione i nie można mówić o dyskryminacji osób niepełnosprawnych pobierających rentę socjalną, czy też o braku uzasadnienia dla zróżnicowania tej pomocy.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę na fakt, iż w dniu 1 stycznia 2012 r. weszła w życie ustawa z dnia 30 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o rencie socjalnej podwyższająca limit „dorabiania” dla rencistów socjalnych. Zgodnie z informacjami posiadanymi przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej przedmiotowa nowelizacja była odpowiedzią na długoletnie postulaty osób niepełnosprawnych o wprowadzenie możliwości łączenia renty socjalnej z pracą zarobkową. Zmiana przepisów w tym zakresie wpłynęła na aktywizację zawodową tych osób i zmotywowała osoby do kontynuowania pracy w celu nabycia w przyszłości prawa do emerytury. Prawo do pobierania renty, pomimo możliwości uzyskiwania przychodów z pracy, ma rekompensować aktywnym zawodowo rencistom socjalnym ograniczone - w stosunku do osób pełnosprawnych - możliwości zarobkowe.

W związku z powyższym aktualnie Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej nie planuje podjęcia działań legislacyjnych mających na celu nowelizację przedmiotowej ustawy w zakresie ustalenia wysokości renty socjalnej na poziomie 100 % kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy określonej w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

PODSEKRETARZ STANU
Elżbieta Seredyn
